

KÖSTEK DEĞİL, DESTEK OLMAK!

Çocuğum hangi kitapları okumalı? Ya “yanlış” kitaplar okursa? Bir kitabın çocuğuma “uygun” olup olmadığını nasıl anlayacağım? Çocuğum için nasıl kitap seçeceğim?.. Bana en çok sorulan sorulardan birkaçı... Okul eğitiminde bireyleri edebiyat okuma keyfiyle donatamayan, dil eğitimi, dil estetiğini çocukluktan sağlayamayan bizim gibi toplumlarda, kitaplar ve okumak; tıpkı yaka iğnesi gibi dışardan taktığımız, içselleştiremediğimiz konulardan. Kitap okuma oranlarında dünya ülkeleri arasında epeyce geride olduğumuza bakılırsa, durum ortada. Ne yapmak gerektiğini yetişkinler de bilmiyor, elbette çocuklar da.

Yayıncılık, işkolları içinde özel uzmanlık gerektiren en karmaşık ve entelektüel üretimlerden biri. Yazarlar, editörler, çevirmenler, grafik tasarımcılar, bir edebiyat metninin en iyi kitaplaşmasını sağlamakla yükümlü olanlardır. İyi yazılmış, başarıyla yayına hazırlanmış bir edebiyat kitabının alt okuma yaşıni önerecek olan da yayınevinin işte bu uzmanlığıdır. Edebiyat kitaplarının üst okuma yaşı yoktur. Yetişkin bir okur, çocuk ya da gençlik edebiyatı kitabından da keyif alabilir. Edebiyat söz konusu olduğunda, çocukların ve yetişkinlerin okuyacağı kitaplar ayrılmaz, tam tersine ortaklık büyür, genişler.

Edebiyat eserleri; romanlar, öykü, şiir, anı ve yaşantı kitapları, çizgi romanlar, karikatür kitapları ve diğer türler hiçbir biçimde “tehlikeli” ya da “zarar verici” değildir. Yalnızca, farklı alt yaşlar tarafından anlaşılır ya da anlaşılmaz olabilirler. Çocuk, okuduğu edebiyat metnini anlamadığı zaman keyif alamaz. Böyle durumlarda yapması gerekeni kendiliğinden yapar ve kitabı elinden bırakır. Olağani da budur. Hal böyleyken, çocukların okuduklarından çekinmek de, kitaplarını denetlemeye çalışmak da son derece gereksiz ve yanlışır.

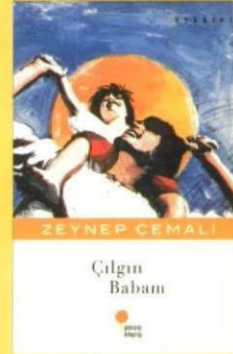
Son aylarda sıklıkla çıkan haberlerde; dil ustası şairlerimizin ders kitaplarındaki dizelerinin makaslandığını, dünya edebiyatının başyapıtlarının çevirilerinin çarpıtıldığını ya da Milli Eğitim Bakanlığı'na şikâyet edilebildiğini ve önerdiği edebiyat kitapları nedeniyle soruşturmaya uğrayan eğitimcileri duyuyoruz. Bunlar ne yazık ki yeni değil. Dünya tarihi, sanatın ve bilimin engellenme, denetim altına alınma öyküleriyle doludur. Ama bütün bu öykülerin, sanatın ve bilimin zaferiyle sonlandığı da unutulmamalıdır. İnsanlığın ve uygarlığın gelişimi, bu basit gerçek sayesinde.

Uzun lafın kisası; çocuklarımıza nitelikli edebiyat kitaplarıyla buluşmaları için köstek değil, destek olmalı. Nitelikli yayınevlerini takip etmek, severek okunan yazarların başka kitaplarına yönelmek, gazetelerin kitap eklerini taramak, kitapçı raflarında kitap karıştırmak için örnek yaratmalı. Onlara sürekli kitap önerebilmeli, özgürce okuma denemeleri yapmalarını sağlamalı. Kitapları seçen, denetleyen, karışan değil; öneren, meraklandiran, heveslendiren konumunda kalmalı. Bunları yapabilmek için, edebiyat okumanın ruhu ve bedeni olgunlaştıran bir keşif yolculuğu, bireysel bir serüven olduğunu hep hatırlamalı.

EDEBİYAT OKUMAK NE İŞE YARAR?

Unutturur. Ne kadar yorgun, aklımız karışık ve bunalmış olursak olalım, hoşlanarak okuduğumuz bir edebiyat kitabıyla buluştuğumuz andan itibaren koşullar değişir. Hele okuduğumuzu sevmişsek, kısa sürede kendimizden de, bizi sarmalayan her türlü etkenden de uzaklaşırız. Özgün metin, kişileri, olay örgüsü, mekân ve zaman düzlemiyle bize yeni bir boyut kazandırırken, zihinsel ve bedensel yorgunluklarımızı unutturur.

KİTAP ÖNERİM

ÇILGIN BABAM
ZEYNEP CEMALİ
GÜNIŞİĞİ KİTAPLIĞI

1950'li yıllar İstanbul'unda, Kadıköy'de yaşayan orta halli mutlu bir ailenin anılarına tanıklık eden kitapta bulunan, tarihsel sırayla kaleme alınmış öyküler okuru gülümsetiyor. Çocuk kitaplarıyla tanınan usta öykücü Zeynep Cemali, sıra dışı kişiliği ve girişimci ruhuyla etkileyici biri olan babasını ve onun sayesinde ailede olup bitenleri, Kapalıçarşı'dan Beyoğlu'na, yazlık sinemadan otel işletmeciliğine dek yaşadıklarını, yalın ama çok renkli bir dille anlatıyor. Büyük küçük her yaşta okura seslenen kitap, aile içi ortak okumalar için ideal. Elbette firma içi okuma kulüpleri için de vazgeçilmez...